

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	10909 - Serveis Socio-Educatius i Experiències Educatives Innovadores a Europa
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	B
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	10909 - Serveis Socio-Educatius i Experiències Educatives Innovadores a Europa
Crèdits	1 de presencials (25 hores) 2 de no presencials (50 hores) 3 de totals (75 hores).
Grup	Grup 1, 2S (Campus Extens)
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Castellà

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Maria Antonia Riera Jaume maria.riera@uib.es	13:30h	14:30h	Dimecres	22/09/2014	31/07/2015	A-107

Contextualització

Aquesta assignatura està integrada dins el Mòdul 3 del Màster de Primera Infància: Perspectives i intervenció des de l'ambient social i educatiu. Aquest mòdul té com a finalitat analitzar la situació actual de la primera infància des dels contextos socials i educatius, conèixer polítiques de suport a la primera infància per revisar i comprendre la realitat i proposar noves estratègies d'intervenció. Des de tots els fòrums i organismes internacionals s'incideix en la necessitat de dissenyar polítiques per a la primera infància que estimulin el desenvolupament infantil, potenciar el caràcter educatiu d'aquesta etapa i garantir una formació suficient dels educadors que es responsabilitzen d'ella.

Per altra part, els efectes de l'assistència a escoles infantils són tant més positius com més alta és la qualitat del centre i si els nens procedeixen de famílies amb un ambient educatiu empobrit, la qual cosa accentua l'efecte compensatori. El disseny de polítiques i programes d'Educació en la Primera Infància (EPI) per a nens menors de tres anys és un tema que ha generat forts debats en gairebé tots els països, ja que està íntimament lligat als valors d'una societat sobre com i qui ha de proporcionar la cura dels nens petits i la participació femenina en el mercat laboral. Els programes per a la primera infància de 0 a 3 anys, estan orientats a oferir un servei integral i contempnen tant el desenvolupament del nen en totes les seves dimensions, com el dels pares. En molts països s'està plantejant la creació de serveis integrats basat en centres que atenguin als infants i a les famílies durant tota l'etapa de 0-6 anys.

L'assignatura està estructurada en dos temes: un primer tema on es dona una visió europea dels serveis d'atenció a la primera infància i on es presenten exemples de bones pràctiques de programes socio-educatius i un segon tema centrat amb els indicadors de qualitat per avaluar i valorar la qualitat dels serveis per a la primera infància.

Professorat: Dra. Maria A. Riera Jaume. Investigadora principal del grup d'Investigació en Primera Infància de la UIB (GIPI) i membre del grup de recerca d'Infància, Tecnologia, Educació i Diversitat (GITED). Les seves línies de recerca principals estan relacionades amb el disseny i avaluació de programes de suport amb

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	10909 - Serveis Socio-Educatius i Experiències Educatives Innovadores a Europa
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	B
Idioma	Català

famílies a la primera infància i bones pràctiques i innovació educativa a l'etapa d'Educació Infantil. Les seves publicacions i projectes de recerca estan relacionats amb aquestes temàtiques.

Requisits

Recomanables

Es recomana cursar contemporàniament les assignatures: *Estratègies d'Intervenció amb Famílies a la Primera Infància* i l'assignatura *Drets i Polítiques socials d'atenció a la primera infància* amb les que comparteix el treball interdisciplinar del Mòdul 3.

Competències

Específiques

- * CE3: Desenvolupar la capacitat de reflexionar sobre la pròpia pràctica i desenvolupament professional promovent projectes innovadors.
- * CE4: Conèixer, adaptar, aplicar i avaluar programes o serveis per a l'atenció a la primera infància en contextos socioeducatius o socio-sanitaris.

Genèriques

- * CG1: Examinar críticament l'estat actual del coneixement i les interpretacions sobre la primera infància des d'una visió multidisciplinària, així com conèixer l'estat actual dels debats internacionals sobre aquesta qüestió.
- * CG5: Integrar coneixements i formular judicis a partir d'una informació incompleta o limitada que inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a la primera infància.

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el màster a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/master/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

Tema 1. Els espais per a la infància a Europa

- * Informes europeus
- * Modalitats de programes i serveis per infants i famílies
- * Exemples de bones pràctiques

Tema 2. Indicadors de qualitat i avaluació dels serveis per a la petita infància

- * Factors i components de la qualitat dels serveis i programes

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	10909 - Serveis Socio-Educatius i Experiències Educatives Innovadores a Europa
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	B
Idioma	Català

* Instruments i escales d'avaluació

Metodologia docent

En les sessions presencials es desenvoluparan els continguts a partir de les exposicions del professor, debats de les lectures i documents audiovisuals, es pot contar també amb la participació d'algun ponent extern per mostrar exemples de bones pràctiques de serveis educatius en la primera infància.

Durant les hores de treball personal, l'alumnat haurà de realitzar les activitats previstes: lectura i anàlisis reflexiu de diferents documents i articles que complementaran els continguts introduïts en les classes presencials, realitzar un petit informe sobre la situació actual dels serveis de EAPI en un país europeu i l'estudi de cas interdisciplinar.

Volum de treball

El volum estimat a realitzar en el procés d'ensenyament i aprenentatge de l'assignatura i per a cadascuna de les modalitats organitzatives queda reflectit de la següent manera:

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Classes magistrals. Lectura i discussió de textos	Grup gran (G)	Exposicions per introduir els continguts i posar en comú les reflexions i debatre sobre elles. Exposicions de professorat convidat. Debats i reflexions en relació a les lectures de referència.	15
Tutories ECTS	Tutories individuals i grupals	Grup petit (P)	Seguiment del pla de treball individual de cada alumna/e i del seu procés d'aprenentatge (horari a acordar amb el professor/a) i seguiment del projecte interdisciplinar en petit grup. Les tutories es podran fer presencialment o mitjançant la xarxa intranet.	10

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Anàlisi de documents i bibliografia.	Lectura i reflexió sobre la documentació i bibliografia assenyalada i del material disponible a la xarxa intranet així com les exposicions a les classes teòriques serviràn per a l'estudi de l'assignatura i la preparació del projecte interdisciplinar del mòdul.	15

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	10909 - Serveis Socio-Educatius i Experiències Educatives Innovadores a Europa
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	B
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom en grup	Informe situació actual EAPI a Europa	<p>L'objectiu d'aquest treball és realitzar una petita recerca en relació a la situació actual de l'EAPI (Educació i Atenció a la Primera Infància) en un dels països de la Unió Europea. Es poden recollir dades relacionades amb aquests tres aspectes:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Dades d'escolarització i finançament dels serveis per infants de 0 a 6 anys * Tipologia de serveis educatius per infants de 0 a 6 anys * Exemple d'algun dels serveis	15
Estudi i treball autònom en grup	Treball interdisciplinari del mòdul 3: Estudi de cas	<p>L'objectiu d'aquest treball és adquirir una visió interdisciplinari en relació a dues temàtiques actuals que condicionen i determinen la qualitat de vida de la primera infància en el nostre context: l'anàlisi de la família i dels recursos i serveis disponibles.</p> <p>Per a l'elaboració del treball s'hauran de considerar els següents aspectes tot integrant els continguts desenvolupats a les matèries del mòdul:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Anàlisi de les problemàtiques familiars -Anàlisi dels suports i recursos autonòmics i locals adreçats a les famílies i primera infància - Anàlisi dels indicadors de la resiliència familiar <p>L'estudi de cas es centrarà amb una família amb fill/s menors de 6 anys i anirà adreçat a conèixer:</p> <ul style="list-style-type: none"> a- El context familiar: anàlisi del sistema familiar, característiques de la parentalitat, anàlisi del suport informal de la família... b- Els serveis i recursos del barri/municipi que empra la família, descripció i característiques d'aquests recursos i serveis, usos que en fa la família i beneficis que li aporta, anàlisi d'altres recursos disponibles en el barri/municipi. c- Anàlisi dels indicadors de la resiliència familiar <p>Es realitzaran entrevistes, visites, qüestionaris per tal d'obtenir la informació. La recollida de dades ha de partir de la fonamentació teòrica aportada des de les assignatures.</p> <p>Aquest treball es realitzarà en petit grup. L'extensió màxima del treball és mínim 25 màxim 35 pàgines.</p>	20

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Les competències establertes a l'assignatura, seràn valorades de manera global dins el mòdul 3 del Màster mitjançant l'aplicació d'una sèrie de procediments d'avaluació. A la taula del present apartat es descriu per a cada procediment d'avaluació, la tipologia (recuperable: R, no recuperable: NR), els criteris d'avaluació i el seu pes en la qualificació de l'assignatura.

L'alumne obtindrà una qualificació numèrica entre 0 i 10 per a cada activitat avaluativa, la qual serà ponderada segons el seu pes, a fi d'obtenir la qualificació global de l'assignatura. Per superar l'assignatura,

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	10909 - Serveis Socio-Educatius i Experiències Educatives Innovadores a Europa
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	B
Idioma	Català

l'alumne ha d'obtenir un mínim de 5 punts sobre 10 mitjançant la suma ponderada de totes les activitats realitzades.

Classes magistrals. Lectura i discussió de textos

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Altres procediments (no recuperable)
Descripció	Exposicions per introduir els continguts i posar en comú les reflexions i debatre sobre elles. Exposicions de professorat convidat. Debats i reflexions en relació a les lectures de referència.
Críteris d'avaluació	Assistència i participació a les sessions del curs. Lectura i anàlisi de la documentació aportada. Debats a partir de les lectures i pràctiques realitzades. 1) assistència i participació a les sessions del curs, mínim 80% 2) adequació de les preguntes i comentaris realitzats (argumentació de les idees, relació amb els continguts treballats, aportació d'idees i experiències professionals, plantejament de preguntes i qüestionaments que ajudin al grup a avançar)

Percentatge de la qualificació final: 15%

Tutoríes individuals i grupals

Modalitat	Tutoríes ECTS
Tècnica	Altres procediments (no recuperable)
Descripció	Seguiment del pla de treball individual de cada alumna/e i del seu procés d'aprenentatge (horari a acordar amb el professor/a) i seguiment del projecte interdisciplinar en petit grup. Les tutoríes es podran fer presencialment o mitjançant la xarxa intranet.
Críteris d'avaluació	Es valorarà l'assistència i participació a tutoríes i l'adequació de les preguntes i comentaris realitzats (argumentació de les idees, relació amb els continguts treballats, aportació d'idees i experiències professionals, plantejament de preguntes)

Percentatge de la qualificació final: 0%

Anàlisi de documents i bibliografia.

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Lectura i reflexió sobre la documentació i bibliografia assenyalada i del material disponible a la xarxa intranet així com les exposicions a les classes teòriques serviràn per a l'estudi de l'assignatura i la preparació del projecte interdisciplinar del mòdul.
Críteris d'avaluació	Presentació d'un document de reflexió individual en relació als continguts i lectures treballades. Críteris d'avaluació: selecció dels continguts rellevants, es fa una reflexió i s'aporten opinions pròpies, es relacionen amb els continguts exposats a classe.

Percentatge de la qualificació final: 15%

Informe situació actual EAPI a Europa

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	L'objectiu d'aquest treball és realitzar una petita recerca en relació a la situació actual de l'EAPI (Educació i Atenció a la Primera Infància) en un dels països de la Unió Europea. Es poden recollir dades relacionades

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	10909 - Serveis Socio-Educatius i Experiències Educatives Innovadores a Europa
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	B
Idioma	Català

amb aquests tres aspectes: *Dades d'escolarització i finançament dels serveis per infants de 0 a 6 anys*Tipologia de serveis educatius per infants de 0 a 6 anys*Exemple d'algun dels serveis	
Criteris d'avaluació	Criteris d'avaluació: recerca documental realitzada en relació a les dades d'escolarització i serveis, síntesi dels continguts i representació visual amb graelles i gràfiques, aprofundiment en l'exemple del servei, anàlisi i reflexions del grup en relació a la situació de EAPI del país analitzat.

Percentatge de la qualificació final: 30%

Treball interdisciplinari del mòdul 3: Estudi de cas

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	L'objectiu d'aquest treball és adquirir una visió interdisciplinària en relació a dues temàtiques actuals que condicionen i determinen la qualitat de vida de la primera infància en el nostre context: l'anàlisi de la família i dels recursos i serveis disponibles. Per a l'elaboració del treball s'hauran de considerar els següents aspectes tot integrant els continguts desenvolupats a les matèries del mòdul: -Anàlisi de les problemàtiques familiars -Anàlisi dels suports i recursos autonòmics i locals adreçats a les famílies i primera infància - Anàlisi dels indicadors de la resiliència familiar L'estudi de cas es centrarà amb una família amb fill/s menors de 6 anys i anirà adreçat a conèixer: a- El context familiar: anàlisi del sistema familiar, característiques de la parentalitat, anàlisi del suport informal de la família... b- Els serveis i recursos del barri/municipi que empra la família, descripció i característiques d'aquests recursos i serveis, usos que en fa la família i beneficis que li aporta, anàlisi d'altres recursos disponibles en el barri/municipi. c- Anàlisi dels indicadors de la resiliència familiar Es realitzaran entrevistes, visites, qüestionaris per tal d'obtenir la informació. La recollida de dades ha de partir de la fonamentació teòrica aportada des de les assignatures. Aquest treball es realitzarà en petit grup. L'extensió màxima del treball és mínim 25 màxim 35 pàgines.
Criteris d'avaluació	Criteris d'avaluació: la consulta de fonts bibliogràfiques, documentals i orals; l'aplicació dels continguts de les matèries en el desenvolupament de la temàtica; l'elaboració i redacció del treball; reflexió i anàlisi crític sobre l'estudi de cas. Es realitzarà una avaluació compartida a través de les assignatures: Serveis socio-educatius i experiències educatives innovadores a Europa; Estratègies d'intervenció en famílies; Drets i polítiques per a la infància

Percentatge de la qualificació final: 40%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

- * Casas, F. (2002). Políticas y servicios para la infancia en Europa. A F. Casas i C. Gómez-Granell (comp.) *Infancia, familia y calidad de vida*. pàgs. 3-22. Barcelona: Instituto de Infancia y Mundo Urbano (CIIMU).
- * Ferrer, M. (2010) Los programas de intervención familiar y de apoyo a la parentalidad. *Rev. Indivisa*, nº 11, pp. 39-56
- * Hoyuelos, A. (coord.) Educación Infantil: una canción a varias voces. *Rev. Tarbiya, Rev. de Investigación e Innovación Educativa*. Nº 42
- * Riera, M.A. i Ferrer, M. (2003). Nous programes socioeducatius adreçat a la millora de les relacions parentals en els primers anys de vida. *Educació i Cultura*. núm.16. pàgs. 113-125. Servei de Publicacions de la Universitat de les Illes Balears.
- * Articles i informes europeus que es trobaran a la xarxa intranet de Campus Extens

Bibliografia complementària

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	10909 - Serveis Socio-Educatius i Experiències Educatives Innovadores a Europa
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	B
Idioma	Català

Tema 1-Els espais per a la infància a Europa

- * Ancheta L, A.(2012).El derecho a la Educación y Atención de la Primera Infancia en la Europa actual. Educatio Siglo XXI, Vol. 30 nº 2 · pp. 129-148
- * Bassedas, M.; Jubete, M.; Majem, T. (2005) Espais Familiars. Temes d'Infància". Barcelona: Rosa Sensat
- * Casas, F. (2002). Políticas y servicios para la infancia en Europa. A F. Casas i C. Gómez-Granell (comp.) Infancia, familia y calidad de vida. pàgs. 3-22. Barcelona: Instituto de Infancia y Mundo Urbano (CIIMU).
- * Diputació de Barcelona. Area d'Educació. (2001). Serveis per a la infància. Marc de referència per a polítiques educatives en l'àmbit municipal.
- * Early intervention and prevention in family and parenting support (2012). Compendium of Inspiring Practice. Eurochild
- * Estela, A. i Jubete, M. (1990). Projecte Context-Infància. Ajuntament de Barcelona. Fundación Bernard Van-Leer. Document no publicat.
- * Eurydice (2010) Educación y Atención a la Primera Infancia en Europa: un medio para reducir las desigualdades sociales y culturales. Ministerio de Educación
- * Ferrer, M. i Riera, M. A. (2003). Innovació i experimentació de serveis socio-educatius per a infants i famílies: els espais familiars. Enginy. Col·legi Oficial de Psicòlegs de les Illes Balears, núm.12-13, pàgs.49-56.
- * Haut Conseil de la Famille (2012) POINT SUR L'EVOLUTION DE L'ACCUEIL DES ENFANTS DE MOINS DE TROIS ANS
- * Hoyuelos, A. (2010). La identidad de la educación infantil. Rev. Redalyc, vo. 35, num 1.
- * Moss, P.; Phillips, A. (1990). Ser infant a Europa avui. "Temes d'Infància". Barcelona: Rosa Sensat.
- * Neyrand, G. (1995). Sur les pas de la Maison Verte. Paris: Syros
- * Parlamento Europeo. Documento de sesión (29.3.2011). Informe: Aprendizaje durante la primera infancia en la Unión Europea (2010/2159(INI)). Comisión de Cultura y Educación .Ponente: Mary Honeyball
- * Riera, M.A. i Ferrer, M. (2003). Espacio Familiar 'Camp Redó': Un enfoque comunitario y preventivo en la intervención con familias. In-fan-cia. núm. 88. pàgs. 29-32.
- * Sanchidrian, c. et al. (2010). Historia y perspectiva actual de la educación infantil. Barcelona: Graó.

Tema 1-Exemples de bones pràctiques

- * Bechi, E. (2010). La pedagogia del buon gusto. Ed. Franco Angelli
  - * FALK, J.(ed.)(2008). Lóczy, educación infantil. Barcelona: Octaedro
  - * FALK, J. (1998). Educar els 3 primers anys. L'experiència de Lóczy. Barcelona: Temes d'Infància. Rosa Sensat.
  - * Hoyuelos, A. (2004) La ética en el pensamiento y obra pedagógica de Loris Malaguzzi. Barcelona. Octaedro
  - * Hoyuelos, A. (2006) La estética en el pensamiento y obra pedagógica de Loris Malaguzzi. Barcelona. Octaedro
  - * Malaguzzi, L. (2001). Loris Malaguzzi. La educación infantil en Reggio Emilia. "Temas de Infancia. Octaedro: Rosa Sensat.
  - * PIKLER, E. (1985). Moverse en libertad. Madrid: Narcea.
  - * Wild, R. (1999) Educar para ser. Vivencias de una escuela activa. Barcelona. Herder
- #### Tema 2-Indicadors de qualitat i avaluació dels serveis per a la petita infància
- * Balaguer, i et al. (1987). "Calidad en los servicios para la infancia. Un documento de estudio". Red de atención a la Infancia de la Comisión Europea.
  - * Bondioli, A. (2010). Tiempos, espacios y grupos. Barcelona: Graó
  - * Dahlberg, G. (2000). Més enllà de la qualitat. Barcelona: Rosa Sensat, col. Temes d'in-fàn-ci-a
  - * Harms, t; Clifford, R. (1990). Escala de valoración del ambiente en la infancia temprana. Madrid: Aprendizaje-Visor.
  - * Quality Matters in Early Childhood Education and Care: Finland (2012) .Miho Taguma, Ineke Litjens and Kelly Makowiecki. OECD.
  - * Lera Rodríguez, M. J. Calidad de la Educación Infantil: instrumentos de evaluación (2007). Rev. De Educación, 343, pp. 301-323

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	10909 - Serveis Socio-Educatius i Experiències Educatives Innovadores a Europa
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	B
Idioma	Català

* Zabalza, M.A. (1996). Calidad en la Educación Infantil. Madrid: Narcea.

Altres recursos

- * Preescolar Na Casa-Educar en familia. <http://www.preescolarnacasa.org>.
- * Head Start. <http://www.headstartinfo.org/index.htm>.
- * La Maison Verte. <http://www.lamaisonverte.asso.fr/index.htm>.
- * The Anna Freud Centre. <http://www.annafreudcentre.org/>.
- * World Association for Infant Mental Health (WAIMH). <http://www.waimh.org/>.
- * <http://innovarteinfantilesp.wordpress.com/presentacion/>
- * <http://innovarteinfantilesp.wordpress.com/tag/reggio-emilia/>

